

0kyjynyň sessizligi / hekaýa

Category:

Hekaýalar, Kitapcy, Nukdaýnazar, Söhbetdeşlik, Sözler, Türkmen dili
написано kitapcy | 26 января, 2025

0kyjynyň sessizligi / hekaýa OKYJYNYŇ SESSIZLIGI

Serdar gazete hepde bir gezek makala ýazmak teklibini alan gündünden bări özboluşly bir ýakymly tolgunma duýgusyny başdan geçirýärdi.

Gazetiň baş redaktory Mansur aga, onuň özünü ýanyна çagyryp: «Biziň gazetimiz üçin hepde-de bir makala ýazarsyňyzmy?» diýip yüzleneninde-de, oňa özünüň içki tolgunmasyny gaty belli etmän, ondan haýsy temalar boýunça, nähili makalalar isleýändigini sorapdy.

– Ýurdumyzda we dünýäde täzece pikirler tendensiýasy hakynda, medeni wakalar barada, hat-da möhüm hasaplaşaňyz syýasy meseleler babatda hem ýazyp bilersiňiz. Aramyzdaky ikiçäk söhbetdeşlikden aňýaryn, Siziň dürli temalardaky her bir makala özboluşly çemeleşmäňiz bar. Siz özüňiziň dürli temalarda ýazmagy meýilleşdirýän makalalarynyzy okyjylarymyz bilen paýlaşaňyz, medeni durmuşyymza-da goşant goşdugyňyz bolar.

Bu sözler Serdara aýdylyp bilinjek iň hoşamaý sözlerdi. Yaş žurnalist:

– Siz meni gaty öwýärsiňiz – diýdi we teklibi kabul etdi.

Aslynda, baş redaktor işgärlerine «işe şobada kabul etdi» diýdirmezlik üçin Serdara hünäri bilen baglanychykly dürli soraglary berýärkä, ol aşaklyk bilen öz ýanyndan gorkýardy-da. Çünkü, ýaş žurnalist Mansur agaň oňa birden göwniýetmän, işe almak teklibinden ýüz öwürse näme ederdi?

– Makalalarynyz 650 söz töweregi bolsun. Kompýuter programmasy sözleri, nyşanlary (simwollary) hasaplaýar. Şonuň üçin baş müň nyşandan (simwoldan) geçmeseň gowy bolar. Makalalary gjä galsaň, penşenbe gününe çenli ugrat – diýdi terjribeli žurnalist. Şeýle-de ol, Serdara makalalary gazete iberjek elektron poçtasynyň elektron salgysyny hem bellik etdirdi.

– Ыне bir bellemeli möhüm zat, köpräk maglumat tapan mahalaňyz, ýazgy işleri bilen yzygiderli meşgullanyp, kän makala ýazsaňyz, ätiýaçlykda dursun – diýdi Mansur aga. Serdar içki duýgusyny daşyna çykarmasa-da, begenjinden ýaňa uçaýjak bolýardy. Çünkü, ol makalalarynyň hepde-de bir gezek gazete çap ediljekdigini hem-de onuň üçin galam hakyny hem aljakdygyny göz öňüne getirip, özünü gaty bagtly hasaplaýardy. Serdar, begenjinden ýaňa Mansur aganyň: «Şu penşenbe günü ilkinji makalaňa garaşýaryn.» – diýenine-de biraz soň düşündi. Ol gysga bir dymışlykdan soňra, bu sözüň iş görüşmesiniň guitarandygyny aňladýanýandygyna akyl ýetirdi we ýerinden turup:

– Sag boluň. Men makalany gijä galsam, penşenbe gününe čenli ibererin – diýdi. Serdar sözünü gutaranynda, Mansur aganyň hoşlaşmak üçin, elini özüne tarap uzadanyny gördü. Baş redaktor onuň elini gysanynda:

– Sizden gowy makalalaryň geljekdigine ynanýaryn. Şowly bolsun! – diýdi.

Serdar çala başyny atyp, minnetdarlyk bildirdi-de, Mansur aga bilen «sag boluň» diýip hoşlaşdy. Yaş žurnalist kabulhanadan çykyp, Mansur agaň kätibi Marala «sag boluň» diýjek bolup bakanynda, ol hem «Şowly bolsun!» – diýipdi. Diýmek, Serdaryň işe kabul edilenini, eýýäm ol-da bilyärdi. Yaş žurnalist kätip gyza minnetdarlyk bildirip:

– Hormatyňyz üçin, köp sag boluň – diýdi.

Mansur aganyň özüne iş teklibini edenini, kätip gyzdan başgada bilýän barmyka? Her niçigem bolsa, hazırlıkçe Serdar üçin muny bilmek möhüm däldi. Çünkü, geljek hepdäniň duşenbe günü gazet çykanynda muny hemme kişi biljekdi.

Ol «Serdar Gökdag» diýip, öz at, familiýasynyň gazet sahypasynda orun aljakdygy barada pikir etdi we muňa örän guwandy. Ýöne, gazetde onuň at, familýasynyň gapdalynda suratyny hem goýarlarmyka? Beýleki žurnalistleriň hem gazet sahypalarynda neşir edilen makalalarynyň aşagyndaky at, familiýalarynyň gapdalynda suratlary bardymy? Bu barada hernäče pikirlense-de, gazet sahypasynda awtor hökmünde žurnalistiň suratyny göreni hiç hili göz öňüne gelenokdy.

Ol özünden makala ýazmak işi gyssagly talap edilse-de, gazet sahypalarynda «Serdar Gökdag Jedid gazetinde», «Serdar Gökdag makalalary bilen Jedid gazetinde» ýaly sözbaşylar bilen özuniň mahabatlandyrylmajakdygyna hem akyl ýetirýärdi. Serdar öz ýanyndan «Gör, ýigidimiz, şan-şöhraty nähili gowy görýär ekeni» diýip, öz-özünü ýazgardy. Bu hili pikirlere çümüp, ýöräp barýan ýaş žurnalist metbugat binasyndan daşaryk çykanyň-da duýman galdy. Köçe köp adamlydy. Ol öz ýanyndan «Biraz pyýada ýoresem gowy bolar» – diýip pikir etdi.

Köpçüligiň içinde ýöremek Serdary has-da rahatlandyrdy.

Şäheriň merkezindäki seýilgähiň kölegelik ýerinde bir boş otyrgyç gördü. Oturgyjyň orta arasynda iki elini gapdal ýana uzadyp otyrды. Ol ozal oýuna gelse-de şu pillä čenli kän bir piňine almadyk esasy meselesine ünsi jemledi: Nämé hakda makala ýazarkam diýip pikirlendi. Esasy zat, onuň ilkinji makalalary örän täsirli, okyjylaryň ünsüni özüne çekiji bolmalydy. Serdar şu pursada čenli begenjinden ýaňa şatlykly ýagdaýy başdan geçirip, bu baradaky pikirlere känbir ünsem bermändi. Juwan ýaşda uly bir gazete makala ýazjagy üçin Ýaradana şükür edýärdi.

Serdar öz ýanyndan: «Daşky gurşaw bilen baglanyşykly makala ýazyp bilerin» diýip pikir etdi. Çünkü, iş görüşmesi pursadynda Mansur aga Serdaryň daşky gurşaw bilen baglanyşykly pikir-garaýylarynyň göwnünden turandygy, henize čenli «Jedid» gazetinde bu tema hakynda makala ýazan žurnalistiň ýokdugy barada aýdypdy. Hut şonuň üçinem, Serdar öz-özüne: «Dogrudanam, daşky gurşaw hakynda makala ýazaýyn» diýip, için gepletdi.

Ýaş žurnalistiň aňynda ýyldyrym çaltlygyndaky tizlik bilen daşky gurşaw baradaky pikirler döräp başlady. Birdenem, edil şu pursatda oýuna gelen pikirleri unudaryn öydüp howsala düşüp ugrady. Dessine, jübülerinden syýagalám bilen kagyz gözledi. Jübilerinde galam bardy-da kagyz ýokdy. Bir halypa ýaşuly ýazyjynyň ýaşlar bilen söhbetdeşliginde: «Ýazyjy adamyň ýanynda elmydama syýagalamy bilen bellik depderçesi bolmalydyr» diýenini ýadyna salyp, ýylgyrdy.

Jübüsinden syýahat petegini (wizit kartyny) çykardy we onuň arkasyna bellik etdi.

Serdar aňynda peýda bolan «Daşky gurşaw», «Günbatarda daşky gurşaw», «Daşky gurşaw täze bir ahlakmy?», «Oba hojalyk toplumlarynda daşky gurşaw», «Ýaradylany söýeris Ýaradandan ötri» ýaly pikirlerini gysgaldyp ýazsa-da, syýahat peteginiň (wizit kartynyň) arkasynda soňky sözlerini bellik etmäge ýer galmadı.

Serdar rahatlandı. Ol ýerinden turdy we öýe gidip ilkinji makalasyny ýazmak kararyna geldi. Makalanyň temasy daşky gurşawdy. Ol özüniň ilkinji makalasynyň sözbaşysyny «Daşky gurşaw Watandyr» diýip atlandyrsa, okyjylar üçin täsir galdyryjy bolar diýip pikir etdi. Serdar ilkinji makalasyny penşenbe gününden öň iberdi. Penşenbe günü bolsa, onuň ätiýaçlyk üçin ýazan ikinji makalasy-da, gazet redaksiýasyna bardy. Yaş žurnalist duşenbe gününe sabyrсыzlyk bilen garaşýardı. Serdar öz ýanyndan: «Mansur aga, maňa öz suratymy hem gazet redaksiýasyna ugratmagym haýış edipdi. Diýmek, gazete makalamyň gapdalyndan suratymy hem çap etjekdirler» – diýip pikir etdi.

Serdar duşenbe günü irden öýleriniň golaýyndaky metbugat dükanyndan «Jedid» gazetini satyn aldy we dessine onuň 6-njy sahypasyny açdy. Ine, şu ýerde sahypanyň başynda suratynyň gapdalynda goýy harplar bilen «Serdar Gökdag» diýip ýazylypdyr. Ol dessine dellekhana baryp, saçyny oňartdy. Ondan soň, öýüne gelip, naharlanyp otyrka-da, gazeti ýamaşgandan eline aldy. Serdar öz ýanyndan gazetiň bildiriş sahypasynda özüniň makala ýazjakdygy barada öňünden habar bermändikleri barada oýlandı we «owarram-la» diýip öz-özüne göwünlik berdi-de, gazeti öýlerinde goýup, daşary çykdy.

Serdar işe gidip barýarka, metbugat dükanyndan ýene-de bir «Jedid» gazetini satyn aldy. Ol öz ýanyndan: «Bu gün bütin ýurt meniň makalamy okar» diýip pikir etdi. Birdenem «Bütin ýurt» diýen sözünü ýaňadan birküç ýola gaýtalap, öz-özüniň üstünden güldi. Çünkü, yaş žurnalistiň metbugata neşir edilen makalasyny bütin ýurt okamaga ýeter ýaly, «Jedid» gazetiniň çap sany o diýen kän däldi. Bu sebäpden Serdar: «Her bir «Jedid» gazetini alan, hökmény suratda seniň makalaňy okamaza» diýip, öz-özüne gaharlandı.

Hakykatdanam, şol gün diňe birküç sany ýakyn dosty jaň edip, ony «Jedid» gazetine makalasyňň neşir edilmegi bilen gutladylar we bu barada özlerine öňünden aýtmandygy üçin ýaş žurnaliste käýediler.

Serdaryň gazet redaksiýasyna ätiýaçlyk üçin ýazyp ugradan makalasy-da «Jedid» gazetiniň ikinji hepdedäki sanyna çykdy. Ýaş žurnalisti ýene birküç sany kişi jaň edip, täze makalasy bilen gutladylar.

Serdaryň makalalarynda öňe sürülen täzece pikirler, pikirleriň beýan ediliş usuly, edebi gymmaty... Ýaş žurnalistiň makalalary barada hiç kim çynlakaý tankyt etmeýärdi.

Serdar gaty bilesigelijilik bilen gyzyklanyp başlady. Hakykatdan-da, makalalar okyjylar köpcüliginiň göwnünden turdumyka? Ýaş žurnalist bu usulda makala ýazmagyny dowam etdirmelimi? Ol makalalaryna mundan başga nähili täzece pikir başlangyçlaryny goşup bilerkä?

Serdar, makalalarynyň gazete neşir ediliп başlananyndan bări, bir aý wagt geçip, dördünji ýazgysy çap edilen-de bolsa, henize çenli çynlakaý bir tankyt bilen garşıylaşmady. Ol, bu barada Mansur agadan soramagy ýüregine düwdi. Çünkü, ýaş žurnalist baş redaktor tejribeli žurnalist bolangoň, makalalaryna tankytly garaýışlary bolan okyjylar hem oňa hat ýazandyrlar öydüp pikir etdi. Hut şu nukdaýnazardan-da, Serdar, Mansur aga bilen görüşmegini maksat edinip, «Jedid» gazetiniň kabulhanasyna gitdi. Baş redaktor täze žurnaliste kofe hödürledi. Serdar hödürленen kofeden bir owurtlan badyna, aňyndan geçýän soraglar bilen baş redaktora ýüzlendi.

- Makalalarym gazetiň okyjylarynyň göwnünden turýarmyka?
- Hawa, göwnünden turýar – diýdi-de, Mansur aga sesini çykarmady.

Serdar, aslynda özüne ýol görkezip biljek birnäçe sany makullaýy ýa-da tankytlaýy synlara garaşýardy. Tejribeli žurnalist bolsa sözünü dowam etmän, dymyp otyrды. Ýaş žurnalist öz ýanyndan: «Mansur aga, özüne gaty ynamly ýagdaýda seniň makalalaryň okyjylaryň göwnünden turdy diýip, nämä esaslanyp aýdyp bilyärkä» diýip pikirlendi. Serdar aňyna gelen bu pikirlere erk edip bilmän, ýene-de baş redaktora sorag

berdi:

– Nämä esaslanyp, şeýle netijä geldiňiz?

Köp ýyllaryň žurnalisti Mansur aga ýakymly bir ýylgyryş bilen:

– Makalalaryň okyjylaryň göwnünden turýandyr, seslerini çykaryan däldirler. Makalalaryň okyjylara täsir etmeýän bolsa, olaryň ünsünü özüne çekmeýän bolsa, gazet redaksiýasyna elektron poçtaň, faksyň üsti bilen hat ýollap, telefona jaň edip, nägileliklerini bildirerdiler. Şonuň üçin-de, okyjylaryň sessizligi olaryň gazete çykýan makalalardan örän hoşallyklaryny görkezýär – diýdi.

Ýakup ÖMEROGLY.

Türk dilinden türkmen diline terjime eden Toýly JÄNÄDOW.

Hekaýalar